

SLÄKTDATA

Medlemstidning för föreningen Släktdata

Nr 3-2013

Nytt nummer ute !

Kämnärsrättens arkiv

Kungens regemente

Håkans notiser



"Dalarö, En post- och kulturhistorisk vandring under fem sekler"

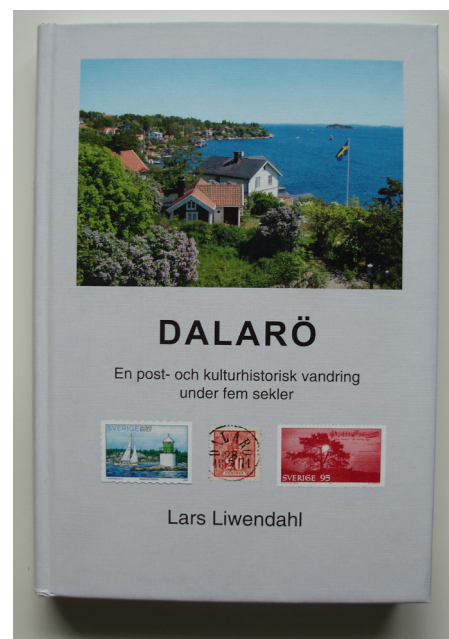
Denna fantastiskt vackra och gedigna bok är ett riktigt praktverk och den handlar i första hand om Dalarös posthistoria. Men den ger även släktforskaren många goda uppslag på både kända och okända namn från förr som lämpar sig för vidare forskning.

Dalarö är ju belägen i Stockholms skärgård och var under århundraden en tull och lotsstation för fartyg som skulle anlöpa huvudstaden.

Författaren beskriver ett skärgårdssamhälle med anor från 1200-talet fram till nutid. Posthistoria blandas på ett föredömligt sätt med kulturhistoria vilket gör att läsaren inte riskerar att gå vilse i just filatelin. Boken innehåller dessutom massor av vackra färgbilder. Merparten givetvis på frimärken, vykort och brev.

Kort sagt, en mycket intressant bok även för den som inte är filatelist. Författaren är Lars Liwendahl och utgivningsåret är 2013.

Lennart Larsson



Nya medlemmar

Vi hälsar välkomna följande personer som nya medlemmar i
Föreningen Släktdata:

Andersson	Lars G	Kungshamn
Elfström	Lennart	Örebro
Gustafsson	Hans	Mariestad
Karlsson	Irene	Hagfors
Lind	Håkan	Klövedal
Rydén	Agneta	Kungälv

Bilden på framsidan är från tidningen 'JulPost 1951'

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA

Solveig Blomstrand

tidningsmakare(at)slaktdata.org
0523-41165

Artikelförslag sänds till:

Lennart Larsson

kassor(at)slaktdata.org
Mossaledsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Webbmaster

Mats-Olof Sander

webbmaster(at)slaktdata.org

Ansvarig Släktdatas register

Mårten Sjöbris

register(at)slaktdata.org
Guldringen 42
426 52 Västra Frölunda
031-29 06 40

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda men också husförhör och domböcker.

Föreningen har medlemmar såväl i Sverige som övriga länder.

Medlemsavgiften är 100 kr per år.

Föreningens adress är:

Föreningen SLÄKTDATA
c/o Lennart Larsson
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
kassor(at)slaktdata.org

Föreningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org>

TIDNINGEN SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. Redaktionen förbehåller sig rätten att ändra i insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in i mån av plats.

För innehållet i artiklarna står varje enskild författare och är inte alltid föreningens Släktdatas åsikter.

Tidningens adress:

tidningen(at)slaktdata.org

Tidningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org/index.php/tidningen/>

Nästa manusstopp: 4 november

ISSN 1102-7894

Ansvarig utgivare:

Lennart Larsson

Tryckeri: Proline Offset Tryckeri AB
Göteborg, www.prolinetryckeri.se

Styrelse för SLÄKTDATA

Ordförande Björn Jönsson
ordf(at)slaktdata.org
Ulvedalsgatan 93
442 43 Kungälv
0303-642 52

Ledamot Hans-Erik Englund
hasse.englund(at)slaktdata.org
Svanbäcksg 39 B, III
414 71 Göteborg
031-14 73 20

Kassör Lennart Larsson
* ansvarig för medlems-
registret
* tar emot adressändringar
för tidningen
kassor(at)slaktdata.org
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ledamot Birgitta Krantz
birgitta.krantz(at)slaktdata.org
Gitarrgatan 3, lgh 2105
421 41 V. Frölunda
031-91 20 27

Ledamot Håkan Andersson
hakana(at)slaktdata.org
Kvintettvägen 1
451 70 Uddevalla
0522-704 21

Suppleant Björn Bergdahl
rex(at)slaktdata.org
Hällesås byväg 30
427 51 Billdal
031-91 07 88

Suppleant Kenneth Svensson
kenneth(at)slaktdata.org
Bofinksgatan 1
412 70 Göteborg
031-40 64 75

Innehåll:

”Dalarö, En post- och kulturhistorisk vandring	2
Nya medlemmar.....	2
Håkans notiser.....	4
Välkommen till hösten.....	5
Håkans notiser.....	5
Kungens regemente - ett kärvt soldatliv	6
Vad kan man hitta i Kärnärskravens arkiv?	9
Släktforskning i färg på nätet.....	11
GRS hösten 2013	16
DIS-Väst	16

www.slaktdata.org

Håkans notiser

Pigan Anna Hansdotter, född 1757 i Bälunge församling var bosatt på Nedre Alsta i Nysäter socken runt 1780 och om henne står antecknat: "Alla dess besked vittna om vårdslöshet i läsande"

Nysäter AI:5 s.38

Flickan Stina Henriksdotter, född 1764 i Fröslunda socken, var runt 1780 bosatt på Nytorpet under Larsbo i Nysäter socken. Om henne står antecknat: "Läst till nattvarden 1779. Var sällan och nästan aldrig tillstädes."

Nysäter AI:5 s.27

Förre torparen Erik Ersson Almquist å Testeby ägor avled 26 maj 1872 i en ålder av 65 år 2 månader 14 dagar och om honom står antecknat: "Kvävning i vatten. Förorsakad av olyckshändelse enligt provinsialläkarens till länsstyrelsens avgivna yttrande"

"Påträffades död vid ett landsvägsdike å Hofdesta storäng den 26/5. Begravningen fördröjdes av laga undersökning"

Vårfrukyrka C:6 (Sidnummer saknas)

Arbetaren Johan Oskar Nilsson, född 24/1 1850, från no 69 Ängö i Kalmar stadsförsamling avled 28/6 1897 och om dödsorsaken står antecknat: "Kvävning av mat som uppkräkts och nedkommit i luftstrupen under det personen i fråga var överlastad av starka drycker"

Kalmar Stadsförsamling F:6 s.53

Sjömannen Gustaf Albin Johansson, född 1/1 1870 och bosatt i Kalmar stadsförsamling, avliden 17/12 18 och om honom står antecknat om dödsorsaken:

"Mördad". "På resa med barkskeppet Vernica från Schefs Island till Monte Wider."

Kalmar stadsförsamling F:6 s.198

Om före detta båtsmannen Pehr Axel Jonsson Lilja, född 2/1 1838 och bosatt på Sjöstugan under Vårby no 1 i Tossene socken står antecknat följande i församlingsboken:

"Dömd av Svartlösa HR 15/3 1897 för 1:a resan stöld till 4 års straffarbete samt förlust av medborgerligt förtroende intill dess 5 år förflutit från det L, efter utståndet straff blivit frigiven. Intas å Karlskrona centralfängelse"

Tossene AII:2 (Sidnummer saknas)

Handlanden Frans Ludvig Rydén från 16 R 32 F i Kristine församling i Göteborg avled 2/3 1921 och om honom står antecknat: "Troligen olyckshändelse under järnvägsresa emellan Hindås och Göteborg. Kroppen anträffad i ån nära Härryda järnvägsstation"

Landvetter E:2 s.24

Förre torparen Johannes Andersson från Åh i Härryda socken avled 29/3 1899 av ålderdom och det står antecknat: "Nya kyrkogården i Härryda invigdes samma dag den döde begrovs eller påskdagen 1899 av v pastor V Bastholm"

Härryda C:5 s.10

Johan Adolf Holms son John Vladimir Konstantin avled 20/1 1895 i scharlakansfeber och det står antecknat:

"Föräldrarna baro betyget på sig. Detta var utfärdat från Borås till Amerika. Mannen hade ock rest dit men kommit tillbaka med hustru och barn, bott på Hultet i Lerum socken. Hafva utan att någonstädes låta sig kyrkoskrivas, avrest till

Amerika efter här inskrivne barns död. Avis om dödsfallet avsänt till Lerum av E Klefbock ?"

Noteringen fanns i Partille församlings död- och begravningsbok men ovanstående personer var ingenstädes kyrkoskriven. Antecknades dock att "Barnet dog å Jonsered där föräldrarna vistades"

Partille C:6 s.1

Står antecknat i husförhörlängden om Andreas Larsson i Hultet i Grin-



stad socken: "Stark supare."

Skall på Qvantenbergs marknad varit överlastad, samt förd därifrån av Peter Andersson i S Hagen, kvarlämnad vid Qvantenberg, därifrån hämtad av And Nilsson i S Måsen. Utan sans i flera dagar intill dödsdagen. Anmälan gjord hos länsman Lundblom."

Grinstad AI:16 s.169

Hustrun Anna Lena Johansdotter, född 8/9 1858 och var bosatt på torpet Skogane under HjelpEdsten mellangård i Kville socken och om henne står antecknat:

"Makarna varnas av pastor för oenighet 1 april 1900. Dömd av Kville häradsrätt 5 december 1895 till 3 månaders fängelse för vårdslöshet mot sitt barn hvaraf döden följt. Enskild skrift 19 mars 1896 i fängelset.

Maken, Edvard Johansson Ax, vistas i Amerika.

Kville AIIa:2 s.354

Håkan Andersson

Välkommen till hösten

Ofta är hösten den tid då man tar fram sina släktforskar-dokument, anteckningar, notiser och listor för att fortsätta och fördjupa sitt släktforskningsarbete.

Har man forskat några år har man troligen ett antal namn, årtal, boplatser, hemman eller släktrelationer som väntar på att bli nedtecknade och besvarade. Det finns säkert ett antal obesvarade frågor eller konstigheter som inte stämmer.

Vissa släktforskare tar det med ro och börjar nitiskt åter leta i de gamla handlingarna, medan andra forskare blir bittra, ledsna och tycker att släktforskning inte är roligt längre.

Tiderna har förändrats, så även vi. Nu kan vi sitta i vår kammare uppkopplad mot kanske hundratals släktforskningsrelaterade sajter, chatta och mejla. Men någonstans i denna rymd kanske man ändå behöver hjälp, personlig hjälp, för sin egen forskning. Vart tog Anna-Stina eller Gustaf vägen. Uppgifter saknas i husförhörslängden. Varför finns inte alla barnen upptagna i födelsboken? När dog Anders? Hustrun står som änka. I vilka handlingar skall man leta i. Hur går man

vidare i sin forskning. Ja, frågorna kan bli väldigt många.

En hjälp kan vara att bli medlem i en släktforskarförening i området och få kontakt med andra forskare som kan hjälpa till eller ge information. Ofta finns handlingar eller böcker utgivna av ortens hembygdsförening som kan vara till stor hjälp. En annan hjälp kan vara att leta ostrukturerat i de allmänna källorna för att sedan mer minutiöst gå vidare.

En sådan hjälp är utan tvekan föreningen Släktdatas databas som finns på nätet. Hittar man inte Olsson, så får man kanske leta på Ohlsson eller Olofsson. Att söka efter alla personer som på något sätt har anknytning till ett visst hemman kan ge oväntade resultat. Eller till och med ge nya idéer att söka vidare för att till slut komma till den person som efterfrågas. Det finns nästan oändliga möjligheter.

Jag kallar detta för 'töjbar forskning'. Ibland får man helt ändra taktik och börja på en helt annan nivå för att förhoppningsvis komma till mitt ursprungliga problem. Att använda kartor, tingsrättsprotokoll eller tidningsutklipp för att komma

till rätt person låter lite konstigt men det kan fungera. Låt kreativiteten komma fram, ofta blir det ett resultat som man inte kunde ana från början.

Vi som släktforskat i många år vill så gärna vägleda och hjälpa till. Att söka och hitta är en spännande utmaning som aldrig tar slut.

Hösten står inför dörren och därmed öppnar vi entrén för dig som vill komma in i vår gemenskap att släktforska. Njut. Semester får du ta när våren och sommaren kommer!

Björn Jönsson, ordf. Släktdata



Björn med sina hundar

Håkans notiser

Den förre båtsmannen Karl Efraim Askman, född 8/12 1857 i Askum socken, var bosatt på torpet Mörketorpet under Edsten nedergård i Kville socken och om honom står antecknat:

”Av Tanum häradsrätt dömd 13/2 1896 för första resan stöld till 2 månaders straffarbete och förlust av medborgerligt förtroende till 2/4 1897.

Enskild skrift 2/4 1896 i fängelset.

Av Kville häradsrätt dömd till straffarbete under 1 år 3 månader Domk utslag skild från hustrun 11/5 1892

Fängelsedirektören Julins rapport för 2:a resan stöld under sabbat och misshandel till 4 månader och 15 dagar enligt Kville häradsrätts

utslag den 15/5 1896 samt förlustig medborgerligt förtroende under 1 år efter straffarbete utstående, Fribgiven den 31 augusti 1896”

Utvandrade till Skjeberg församling i Norge den 17/9 1897. Vidare öde obekant.

Kville AIIa:1 s.178

Håkan Andersson

Kungens regemente - ett kärvt soldatliv

Det allmänna intresset för soldater har faktiskt ökat för varje år. Ett skäl kan vara att många släktforskare har en eller flera soldater i sina släktled och att idag går det lättare att hitta sina soldater via nätet. Ett annat skäl kan vara att det har publicerat många böcker inom ämnet de senaste åren. Ett annat kan vara det allmänna historiska intresse och att Sverige nästan alltid förr låg i krig.

Kungen var viktig, det var Kungens ord som gällde. Hans personliga livvakter och sedemera regemente spelade en viktig roll runt Kungen. Hur var soldatlivet i Stockholm och i synnerhet runt Kungen.

Artikeln nedan är ett sammandrag från boken "Kungl. krigsakademien och kungl. krigsskolan åren 1792-1935" av Thorsten Wenneström. Boken är tryckt 1936. Artikeln är skriven av Gerhard F. Liebenhal i tidningen Levande Livet från 1948. Här återges delar av nämnda artikel.

Soldatliv i gamla tider

Under tidernas lopp har den uppfattningen att varje vapenför man bör skydda sin stad eller hemtrakt betytt mycket för folkens självständighet. Världen runt ansågs det, att i krig skulle varje man och kvinna göra sin plikt på barrikaderna eller murarna i en belägrad stad. Sverige var inget undantag.

För Stockholms första borgare föll det sig som en självfallen plikt att försvara sina egna hus och hem. När staden hotades och vårdklockan ljöd, tog borgaren fram sin rustning och sin pålyxa, grep svärdet och armborstet och skyndade sig till mötesplatsen för sitt skrå. Men Stockholms borgare kämpade inte



bara bakom stadsmurarna. De gick också fienden till mötes på öppna fält och utmärkte sig storartat i flera drabbningar. Man behöver bara dra sig till minnes de ryktbara slagen vid Brunkeberg på hösten 1471 och vid Brännkyrka sommaren 1518.

När Gustav Vasa blivit kung, skaffade han sig som tillökning till sin medborgararmé ett särskilt garde på "16 smocke unge karlar, the honom tiena och på honom achta skulle". De "smocke, unge karlarna" kom utan undantag från Dalarna och blev första början till vad man sedan skulle kalla "drabantkåren".

Drabanterna lydde direkt under sin herre samt anställdes hos de svenska furstligheter personligen. Men de kunde inte vara säkra på att få behålla samma tjänst hos en ny kung - vid tronskiftena ombyttes de helt eller delvis. Men de förhållandena ändrades under Gustav II Adolf, som gjorde drabanterna till en "livtrupp".

Detta betydde ett viktigt steg i utvecklingen av Stockholms garnison. På en tid då landets kulturella liv samlades kring kungen eller regenten, måste ju män som tjänade i

hans närhet få en mycket mer framstående ställning än resten av folket. Så var det också bland militärerna. I England, Frankrike, Tyskland och andra länder räknades "livvakten" eller "kungens egna soldater" som betydligt förnämligare än garnisonen i andra städer eller fästningar.

I Ryssland under tsarinnorna Elisabeth och Katarina den stora blev en kapten vid livvakten automatiskt överste vid linjetrupporna, och en överste vid livvakten stod lika högt i rang som en befälhavande general vid den övriga krigsmakten. I Sverige gick utvecklingen i samma riktning.

Följden blev med tiden en viss spänning mellan "elitkåren" och de andra mindre gynnade soldaterna. Ändå var det en tydlig skillnad mellan den svenska livvakten och somliga av de utländska kollegerna. I Frankrike lämnade vakten praktiskt taget aldrig kungens person. De fick uteslutande göra hovtjänst, medan de svenska drabanterna flera gånger deltog i krigen i Finland, där många av dem höljde sin kår med ära.

Under Gustav III:s ryska krig 1788-90 deltog både de äldre och nytillkomna truppförbanden av Stockholms garnison. Ingen i kåren hade någon del i de svenska officerarnas "Anjala-uppror". Ett par av förbanden led avsevärda förluster. De stred inte bara till lands utan också till sjöss ombord på skärgårdsflottan, där de visade stor tapperhet och bland annat utmärkte sig i segern vid Svensksund.

Men några större trupper var det ännu inte tal om. Vid slutet av Gustav III:s regering bestod Stockholms garnison av:

Första livgardet, 10 kompanier om 120 man 1.200 man
 Livbrig. av Kungl. Artillerikåren, tolv komp. om 80 man 900 man
 Änkedrottningens livregemente, 4 komp. om 100 man 400 man
 Livgardets lätta dragoner, 4 skvadroner om 50 man 200 man
 Andra gardesregementet, 8 komp. om 130 man 1.040 man

Summa man 3.800 man

Mera ära än guld

Sedan gammalt var det Stockholms borgerskaps skyldighet att inkvartera inte vara garnisonen utan också trupper, som tillfälligt hade förlagts i huvudstaden. Det blev en dyrbar skyldighet. Också de fattigaste stadsborna måste ju hjälpa till med underhållet, medan de som skulle haft bäst råd, adliga husägare och ståndspersoner, slapp undan för att de inte tillhörde borgarståndet.

När rikstaden i Västerås beslöt att garnisonen skulle ökas till 800 knektar, uppstod genast svårigheter med inkvarteringen. Både borgare och knektar utgjöt sig i klagovisor. Vasatidens knektar var ett bortskämt släkte som hade stora fordringar på sina värdar. Det dröjde inte länge, förrän de påstod sig få alltför litet mat, och somliga hade nog rätt - fall av undernäring förekom alltemellanåt.

Något bättre ordning blev det år 1680, när knektarna vid gardet i viss utstäckning började få inkvarteringspengar i stället för förmåner in natura. Men verkliga reformer var svåra att genomföra. Mycket fick bli som det varit från början, och den gamla inkvarteringsordern från Vasatiden gällde ända fram till Gustav III:s regering.

Någon frikostig betalning fick inte Stockholms försvarare. En underofficer t.ex. hade år 1770 en lön på 10 öre om dagen och en soldat 3 öre. Dessutom tillkom 3 tunnor spannmål om året, vilket blev 1,37 liter om dagen. Att lönerna inte förslog på långa tag, kan man utläsa av en skrivelse från en livgardeschef år 1773, där han bestämt förklarar, att priserna på livsmedel och andra nödvändiga varor "alltid stått utom den gräns som svarade mot soldaternas sold". Spannmålet, tillade han, räckte bara för några veckor till soldaterna och deras familjer. "Därför vore det inte så underligt, om moralen till sist måste ge vika för hungern."

De många småstölderna som omtalas i krigsrättsprotokollen måste ofta ha berott på hunger. Men det togs inte stor hänsyn till - stränga straff utdömdes vid sådana brott. Verkligt synd måste man tycka om de dåligt inkvarterade och undernärda soldaterna, om de blev liggande sjuka. Något garnisons-sjukhus fanns inte, utan soldaterna måste vårdas i sina kvarter eller i de spridda kompanikasernerna.

Kronan bestod inte mer än 16 shilling per man och år till sjukvården, med den följderna att många som kunde ha räddats på ett lasarett, tynade bort av vanskötsel. År 1776 genomfördes visserligen en löneförbättring, men den stämde inte mot det minskade penningvärdet.

Trots allt kunde några av knektarna ha det ganska bra ställt, och somliga var till och med husägare. En av de lyckliga var gardessoldaten Sjöblom som ägde ett värdefullt hörnhus på Norrmalm, gården mellan Saltmätargatan 17 och Holändaregatan 37.

Manskapet rekrytering

Som förut sagts var det bondehären som under medeltiden försvarade riket. Men tidvis fick den förstärkning av utländska värvade trupper, som ibland bildade sina egna, slutna enheter. Från Gustav Vasas befrielsekrig och fram till 1530-talet utgjordes den stående hären av "Stockholmsfänikan" och "Hovfanan".

Till en början bestod Stockholmsfänikan av lika många svenskar och tyskar, men småningom kom svenskarna i flertalet. År 1532 får man veta att styrkan uppgick till 295 svenskar och 187 tyskar.

De första Vasakungarnas värvade knektar måste vara kraftiga, tilltagarna karlar. De stränga fordringarna framgår av en föreskrift om "hur de män skola skådas, som äro skickliga till strids". De skulle ha "mycken håg och stadigt hjärta, brett bröst, god hörsel, livliga ögon och rask uppsyn, stora händer med hårda knogar, stora ben och lemmar, hårt kött men inte alltför mycket...".

Fetma kunde inte vara så lämpligt eftersom den karl som "bara har kött, han haver väl vilja, men liten makt till arbete och hårda ting".

Inte heller fick knekten vara maklig till läggningen så att han gärna ville "ligga och sittja", och framför allt fick han inte vara "quinsk", d.v.s. kvinnlig av sig, utan måste tåla att se människoblod och sår.

Man utgick alltid från att vid värvningen skulle rekryten frivilligt åta sig att bli soldat. Men det rädde också sociala orättvisor som krigsmakten drog nytta av. Somligt folk, exempelvis lösdrivare, ansågs av lagen som "försvarslösa" och de

kunde utan vidare pressas till militärtjänst.

Varje karl eller dräng, som inte var självsutten borgare eller bonde, eller som saknade ordentlig tjänst, kunde tagas ut till knekt eller båtsman. Landshövdingarna hade rentav skyldighet att gripa sådana personer, så att "inga veckolönade eller lösdrivare eller lättingar i landet skulle tålas och alla stånden skulle få säkrare tillgång till legofolk".

Ända inpå 1800-talet betraktades arbetslösheten som ett brott, till och med när det kunde bevisas att offret för den verkligen ansträngt sig för att få arbete.

Stockholms garnison uppsattes på samma sätt som arméns andra värvade förband genom det s.k. "passevolanssystemet", som gällde ända

till 1876. Passevolans betydde att befälet åtog sig mot en viss ersättning att bekosta manskapets rekrytering och att skaffa dem uniformer och annan utrustning.

Men kronan måste ju vara säker om att pengarna bara användes just till det ändamålet. Därför skulle vid varje regemente inrättas en kassa, där kompanichefen inte fick ta ut mer än vad som fordrades för rekryterna enligt "värvningsförslaget".

Skulle någon kompanichef brista i sina skyldigheter, så blev befälet "alla för en" ansvariga inför kronan. Tack vare det systemet ansågs kompanichefens egendom. Det hände också, att en officer som ville överta en kompanichefsbeställning fick betala en väldig "överlåtelse-summa" till sin företrädare, ungefär som när man köper en inarbetad

firma. För den menige soldaten var metoden allt annat än angenäm. Hans rättsställning gentemot sina överordnade blev osäker - om han blev missnöjd, hade han inte stora utsikter att få ändring.

Varken i det fallet eller i många andra kom någon ljusning under det annars så upplysta 1700-talet. Fortfarande uttogs rekryterna bland fattigt folk, medan människor som hade det bra ställt kunde vara alldeles befriade från militärtjänst. Därigenom fick det förmögnare folket, särskilt adelns godsägare, ett nästan diktatoriskt inflytande över sitt tjänstefolk, och den "patriarkaliska" andan, som de så vackert kallades, blev ofta en dyrköpt form av frihet.

Björn Jönsson, ordf. Släktdata



"Grandmamma takes the baby to the photographer"
ett genuint engelskt vykort från 1920-talet.

Vad kan man hitta i Kämnrätsrättens arkiv?



Förr eller senare kommer släktforskaren in på de arkiv som förvarar handlingar från våra rättsinstanser.

Dessa arkiv är enorma och oerhört intressanta. Hittar man någon i sina anor som på något sätt blivit förhörd eller straffad så finns det verkligen underlag för att forska vidare och till slut kanske skriva en bok om vad man har hittat. Tyvärr finns det inte så många genvägar att hitta i dessa enorma arkiv utan man får helt enkelt bläddra sida för sida i den bok man tror skall hitta något intressant.

Före 1849 fanns det ytterligare en instans i rättsväsendet, som kanske nuförtiden blivit bortglömd, när man börjar forska i alla tingsrättsprotokoll. Det var 'Kämnrätten'. Det var den lägsta rättsinstansen där folket kunde få upprättelse för mindre mål.

Kämnrätten fanns framförallt i städerna. Antalet lär ha varit 25 st innan dessa försvann och upphöjdes till rådhusrätten. Rådhusrätten var den andra rättsinstansen i dessa städer. På landsbygden var det alena

Häradsrätterna som folk kunde vända sig till.

I början av sommaren hittade jag en intressant bok som handlade om Kämnrätten i Stockholm med rubrik "Odygd och vanära: folk och brott i gamla Stockholm" av professorerna Arne Jarrick och Johan Söderberg, som på ett lättamt sätt beskriver de mål som präglade stormaktiden i Stockholm.

Boken ger en intressant bild av hur enkelt det var att beskylla en annan person som på något sätt trampade på personens heder. Rätten att försvara sin heder banade faktiskt vägen för ett mer demokratiskt samhälle, vilket visar på den sammanställning som följer.

Dagens historiker tecknar oftast en mörk bild av det svenska samhället på 1600- och 1700-talen. Och det delvis på goda grunder. Borta är den förhållandevis historieskrivningen. I stället beskrevs stormaktstiden som präglad av de stora krigen som satte djupa spår även på hemmaplan i form av stora förluster i människoliv och ökat skattetryck.

Häxprocesser, religiös intolerans och kvinnoförtryck är andra negativa inslag i 1600-talets samhälle som ofta lyfts fram.

Disciplineringen är ett annat, dvs de bryska metoder makthavarna tog till för att tvinga undersåtarna att underordna sig en allt starkare statsmakt. Efter Karl XII:s tid gick Sverige visserligen in i en fredligare period, men samtidigt växte de undre skikten i samhället. Levnadsförhållandena förbättrades knappast för befolkningens flertal under 1700-talet.

Men allt var inte mörker och ensidigt förtryck, det fanns också ljuspunkter. Det visar våra djupdykningar i detaljerade rättsprotokoll från Stockholm, främst Norrmalm år 1681 och Södermalm år 1780. Den som blev illa behandlad kunde få sin sak prövad i kämnrätten, och den möjligheten utnyttjade många.

Ett ständigt myller

Det var ett ständigt myller i kämnrätterna av vanliga, enkla människor som antingen lagsökte varandra eller var kallade att vittna. Där

fanns barnmorskor och mångler-skor, kuskar och skarprättardrängar, sjömanshustrur och skoflickare, och en och annan brukspatron, överste eller hustru till en uppbörds-kommissarie. I tidningen 'Posten' sägs om kämnärsrättens försum att den "stinker af blandade Bränwins och Arrestants ångor, och att der höres slammer af Handklöfvar och osty-riga trätetungor".

Kämnärsrätten var alltså en folklig arena. Många besökte den och näs-tan vem som helst kunde få sin sak prövad där. Kvinna som man kunde vinna sitt mål. Ja, de flesta kärande vann faktiskt. Kvinnorna kom inte till rätten främst för att sitta på sva-randebänken. De väckte mål lika ofta som de fick stå till svars, dvs de utgjorde nära 40 procent bland de kärande såväl som bland de sva-rande. Dessutom förde kvinnorna oftast själva sin talan utan att vara underställda någon man. Över 500 sådana mål förekom år 1681, räknat på en befolkning på Norrmalm om cirka 25 000 personer.

Fläskepälle och skorvnacke

Att så många sökte sig till kämnärs-rätten berodde på att den var lätt-tillgänglig och sammanträdde näs-tan varje vardag. På landsbygden höll man däremot häradsting bara några få gånger om året. Att rätten i Stockholm fanns nära vardagslivet var säkert också ett viktigt skäl till att okvädanden och förtal var den enskilt största brottskategorin. En rättsprocess orsakad av kränkande tillmälen måste sätta igång snabbt medan man ännu har det sagda i färskt minne.

Kvinnorna riktade oftast sina tillmä-len mot andra kvinnor och använde gärna färgstarka skällsord. En del tog fasta på fysiska kännetecken eller handikapp. Den fete kallades

'fläskepälle' och 'tjockbukar'. Andra uttryck i samma stil var 'kapten Enöga', 'skorvnacke' och 'tandlöse djävul'. Men än vanligare var de stereotypa skällsorden. Kvinnor an-greps för att vara horor eller tjuvar, män vanligen för att vara skälmar eller tjuvar. Männens tillmälen var mer inriktade på ohederlighet eller lösaktighet i största allmänhet och mer sällan kopplade till en bestämd situation.

Att skällsord och förtal spelade så stor roll i rättsprocesserna förr hänger samman med att det betrak-tades som oerhört viktigt att behålla heder och ära. Hedersbegreppet var tudelat: antingen var man ärlig eller så var man det inte, och de oärliga stöttes ut ur samhällsgemenska-pen. Dessutom ansågs oärligheten smitta, vilket betyder att en ärlig person inte kunde umgås med en oärlig. Att säga "Jag vill icke dricka ur kanna med dig" var detsamma som att påstå att den andre var oär-lig. Omvänt var det ett erkännande av ömsesidig heder när män drack öl med varandra.

Dopboken smittad av vanära

En kvinna som kallades hora måste på ett trovärdigt sätt bemöta an-klagelsen. Annars kanske hennes fästman vägrade att gifta sig med henne. Skällsordet hora syftade i första hand på att kvinnan hade haft samlag före eller utom äktenska-pet, mer sällan på att hon hade sålt sexuella tjänster. All sexualitet utom äktenskapet var olaglig.

Fick kvinnan barn före äktenskapet stannade det inte vid att hon blev kallad hora. Hennes barn döptes vid en särskild ceremoni, skild från andra barndop. Kvinnan straffades för sitt brott, s k lönskaläge, medan mannen ofta nekade och gick fri. Fördömandet av den ogifta modern

hade folkets stöd. De kvinnor som såg sig som ärbara protesterade högljutt om de ogifta mödrarna inte behandlades tillräckligt strängt. En kvinna upprördes t ex över att hon förts in som vittne i dopboken vid dopet av ett utomäktenskapligt barn. "Skall du låta sätta mitt namn uti horeboken?". Hon såg dopboken som smittad av oära.

Dugliga kvinnor fick hållas

Kämnärsrätten sysslade inte främst med brottmål. Tvister i ekonomiska frågor var ännu vanligare. Det kunde t ex handla om skulder som krävdes igen. Pantlåning var van-ligt: med ett föremål som säkerhet gavs penninglån. Kvinnor var både låntagare och långivare, och deras rätt till denna utövning ifrågasattes inte av rätten.

Kvinnorna var inte lika ofta inblan-dade i civilmålen som i brottmålen. Detta är inte förvånande mot bak-grund av att både ogifta och gifta kvinnor var omyndiga. Det betydde att de egentligen inte kunde ingå några ekonomiska avtal. Därför dominerade männen starkt inom handel och hantverk. Men kvinnan blev myndig när hon blev änka och fick därmed laglig rätt att ta över efter sin avlidne man.

Mot bakgrund av detta är kvinnorna ändå överraskande många i civilmå-len. Och trots att de sällan företräds av en målsman i rätten vinner de ofta sina mål, även när motparten har högre social ställning. En piga som inte hade fått ut sin lön kunde gå till rätten och klaga på sin hus-bonde. Precis som en man hade hon stor chans att vinna sitt mål.

I praktiken följdes alltså inte den gällande stadslagen från medelti-den som förbjöd hustrur att delta i köpenskap. Det finns inte skäl att

tillämpa den på "snälla och vettiga kvinnspersoner", som hovrättspresidenten Claes Rålamb skrev år 1679. Snäll förr betydde snabb, duglig, driftig eller förståndig. Det fanns "hustrur, som sina män uti förstånd och snällhet vitt övergå", ansåg Rålamb. Han och andra jurister insåg att kvinnorna behövdes i stadshandeln och att rättspraxis måste ta hänsyn till det.

Mycket var sig likt på 1780-talet

Hur hade det gått med folkets möjligheter att hävda sig inför den offentliga rättvisan hundra år senare i 1780-talets Stockholm? Mycket var sig likt i Stockholms domstolar. Men i jämförelse med det sena 1600-talet var aktiviteten som helhet mindre i kämnärsrätten: målen var färre både absolut sett och räknat per invånare.

Kämnärsrätten var fortfarande en folklig arena. De flesta brottsmål innebar stridigheter mellan sociala likar på en ganska låg social och ekonomisk nivå. Kvinnorna riktade sina anklagelser åt sidan i närmare 80 procent av fallen, medan männen gjorde det bara hälften så ofta. Och i sju fall av tio var anklagelserna riktade mot medlemmar av det egna könet.

Fortfarande vann de flesta som uppträdde i kärandes roll sina processer. Kvinnor hade svårare än männen att

vinna, men även de vann fler mål än de förlorade. Som Anna Stina Flink, tjänsteflicka hos en guldsmed. Hon anmäler fästmannen och guldsmedsgesällen Johan Taipelin som far till barn och vinner, trots att mannen värt sig med ed från faderskapet. Men han kan inte neka till att ha legat med Anna Stina. Han döms till böter, till att bekänna sina synder för prästen och till att betala underhåll åt barnet till dess det själv "förtjänar födan".

Målen slutar inte alltid med en vinnare och en förlorare. Ibland blir det förlikning, en lösning som rätten ofta strävade efter. Det ser ut att ha varit vanligare med förlikning då kvinnor uppträdde i kärandes roll än då män gjorde det.

Målet mellan den fattiga Anna Stina Herling och hennes förmodligen lika fattiga motpart Brita Stina Westerberg är typiskt. Den förra "erhåller stämning" på den senare för det denna kallat henne både "hora och kåkstruken spinnhus kona". Westerberg erkänner vad hon anklagats för, men slipper ändå ostraffad ur förhandlingen, eftersom domstolen lyckas förmå de båda till förlikning sedan den tilltalade ångerfullt förklarat att de fula orden kommit över hennes läppar av "överilning" och, enligt den gängse schablonen, betygat att hon inte vet annat än gott om Herling.

Speglar problemen i tillvaron

Allt sammantaget var det en hierarkisk könsordning som gällde på den rättsliga arenan i Stockholm i slutet av 1700-talet. Men det var mindre hierarkisk än man kunde vänta sig med tanke på den manliga dominansen i samhället i stort, inom politik, religion och ekonomi.

Att rätten var så flitigt anlita tyder på att den ingav folk förtroende. Rättssystemet kan sägas ha medverkat till att skapa ett mer demokratiskt samhälle, genom att folk inte stillatigande behövde finna sig i kränkningar.

Innehållet i rättsfallen säger en hel del om vad folk uppfattade som problem i tillvaron. Under stormaktstiden var det av största vikt att försvara sin heder och ställning som respekterad medborgare. Ännu i slutet av 1700-talet var hedern viktig, om än inte fullt så central. Det var först på 1800-talet som målen kring ärekränkning föll tillbaka starkt, medan egendomsbrotten blev allt vanligare. År 1866 utgjorde ärekränkningssmålen drygt 15 procent av alla brottmål, år 1904 utgjorde de inte mer än en procent.

En del av spänningen med rättsmaterial är att det tycks registrera förändringar i mänskliga relationer.

Björn Jönsson, ordf. Släktdata

Släktforskning i färg på nätet

ArkivDigital har cirka 43 miljoner färgbilder på kyrkböcker och andra historiska dokument. Vare sig du är nybörjare eller mer erfaren kan du med hjälp av vårt program ArkivDigital online enkelt släktforska via Internet. Din historia är bara några klick bort.

Prova demo gratis <http://www.arkivdigital.se/>



Nya register i Släktdatas databas

Dokument	Län	Period	Registrerare	Poster
Funbo F6	(C)	1862-1887	Lisbeth Wahlström	924
Funbo D4	(C)	1781-1861	Lisbeth Wahlström	2 360
Funbo D6	(C)	1862-1887	Lisbeth Wahlström	644
Gestad V1	(P)	1763-1840	Håkan Olsén	828
Gestad D11	(P)	1763-1811	Håkan Olsén	2 196
Göteborgs Haga V7	(O)	1920-1932	Anita Elg	1 611
Göteborgs Haga V8	(O)	1933-1937	Anita Elg	700
Göteborgs Oscar Fredrik V4	(O)	1904-1907	Gerd Rölander	1 746
Harestad D1	(O)	1760-1791	Håkan Andersson	475
Harestad D2	(O)	1792-1820	Håkan Andersson	471
Harestad D3	(O)	1821-1861	Håkan Andersson	739
Harestad D11	(O)	1861-1895	Håkan Andersson	559
Harestad D12	(O)	1895-1925	Håkan Andersson	363
Hov F1	(P)	1895-1915	Anita Elg	257
Hov V1	(P)	1895-1915	Anita Elg	55
Hov D1	(P)	1895-1915	Anita Elg	168
Klädesholmen F2	(O)	1921-1929	Dennis Karlsson	135
Klädesholmen V2	(O)	1921-1929	Dennis Karlsson	43
Klädesholmen H4	(O)	1847-1854	Kjell Berntson	721
Klädesholmen H5	(O)	1833-1835	Kjell Berntson för Tjörn släkt-forskare	523
Klädesholmen D2	(O)	1921-1941	Marit Karlsson	198
Kville häradsrätt B1	(O)	1752-1769	Håkan Andersson	118
Kville häradsrätt B2	(O)	1770-1779	Håkan Andersson	161
Kville häradsrätt B3	(O)	1780-1789	Håkan Andersson	174
Kville häradsrätt B4	(O)	1790-1799	Håkan Andersson	185
Kville häradsrätt B5	(O)	1800-1816	Håkan Andersson	200
Kville häradsrätt B6	(O)	1817-1822	Håkan Andersson	144
Kville häradsrätt B7	(O)	1823-1828	Håkan Andersson	181
Kville häradsrätt B8	(O)	1829-1834	Håkan Andersson	123
Kville häradsrätt B9	(O)	1835-1839	Håkan Andersson	100
Kville häradsrätt B10	(O)	1840-1843	Håkan Andersson	139
Kville häradsrätt B11	(O)	1844-1846	Håkan Andersson	115
Kville häradsrätt B12	(O)	1847-1850	Håkan Andersson	137
Kville häradsrätt B13	(O)	1850-1852	Håkan Andersson	133
Kville häradsrätt B14	(O)	1853-1857	Håkan Andersson	199
Kville häradsrätt B15	(O)	1858-1861	Håkan Andersson	236
Kville häradsrätt B16	(O)	1862-1865	Håkan Andersson	196
Kville häradsrätt B17	(O)	1866-1870	Håkan Andersson	291
Kville häradsrätt B18	(O)	1871-1874	Håkan Andersson	289
Kville häradsrätt B19	(O)	1875-1877	Håkan Andersson	227

Kville häradsrätt B20	(O)	1878-1882	Håkan Andersson	317
Kville häradsrätt B21	(O)	1883-1886	Håkan Andersson	329
Kville häradsrätt B22	(O)	1887-1890	Håkan Andersson	303
Kville häradsrätt B23	(O)	1891-1894	Håkan Andersson	355
Kville häradsrätt B24	(O)	1895-1900	Håkan Andersson	533
Kville häradsrätt B25	(O)	1901-1903	Håkan Andersson	293
Landa F1	(N)	1683-1764	Ingrid Lännestad	772
Landa F2	(N)	1765-1845	Ingrid Lännestad	1 634
Landa F3	(N)	1846-1873	Ingrid Lännestad	861
Landa F4	(N)	1861-1894	Ingrid Lännestad	919
Landa F5	(N)	1895-1933	Ingrid Lännestad	326
Landa V2	(N)	1765-1845	Ingrid Lännestad	334
Landa V3	(N)	1846-1860	Ingrid Lännestad	98
Landa V11	(N)	1861-1894	Ingrid Lännestad	171
Landa V12	(N)	1895-1935	Ingrid Lännestad	105
Landa D1	(N)	1683-1764	Ingrid Lännestad	587
Landa D2	(N)	1765-1845	Ingrid Lännestad	1 157
Landa D3	(N)	1846-1873	Ingrid Lännestad	589
Landa D11	(N)	1861-1894	Ingrid Lännestad	330
Landa D12	(N)	1895-1941	Ingrid Lännestad	334
Landvetter V1	(O)	1687-1723	Ingrid Lännestad	142
Landvetter V2	(O)	1724-1795	Ingrid Lännestad	327
Landvetter V3	(O)	1797-1861	Ingrid Lännestad	404
Linneryd H1	(G)	1692-1696	Niklas Pernheden	1 452
Masthugget V1	(O)	1908-1916	Gerd Rölander	1 433
Näshulta H4	(D)	1911-1916	Lena Johnsson	3 423
Risinge D11	(E)	1697-1785	Bernt Gunnarsson	5 064
Rö B1	(AB)	1743-1771	Rö hembygdsförening	20
Rö B2	(AB)	1772-1787	Rö hembygdsförening	16
Rö B21	(AB)	1772-1809	Rö hembygdsförening	43
Rö B3	(AB)	1810-1824	Rö hembygdsförening	64
Rö B4	(AB)	1825-1835	Rö hembygdsförening	51
Rö B5	(AB)	1836-1843	Rö hembygdsförening	52
Rö B6	(AB)	1844-1855	Rö hembygdsförening	75
Rö B7	(AB)	1856-1870	Rö hembygdsförening	78
Rö B8	(AB)	1871-1888	Rö hembygdsförening	101
Rö B9	(AB)	1889-1897	Rö hembygdsförening	52
Rö B10	(AB)	1898-1900	Rö hembygdsförening	18
Stenkyrka I14	(O)	1808-1820	Kenneth Bengtsson	412
Stenkyrka V21	(O)	1748-1757	Kenneth Bengtsson	282
Stenkyrka V22	(O)	1758-1769	Kenneth Bengtsson	377
Stenkyrka V23	(O)	1770-1782	Kenneth Bengtsson	313
Strömstad Rådhusrätt B1	(O)	1683-1750	Håkan Andersson	59

Strömstad Rådhusrätt B2	(O)	1751-1770	Håkan Andersson	35
Strömstad Rådhusrätt B3	(O)	1771-1775	Håkan Andersson	37
Strömstad Rådhusrätt B4	(O)	1776-1780	Håkan Andersson	29
Strömstad Rådhusrätt B5	(O)	1781-1785	Håkan Andersson	46
Strömstad Rådhusrätt B6	(O)	1786-1790	Håkan Andersson	59
Strömstad Rådhusrätt B7	(O)	1791-1795	Håkan Andersson	70
Strömstad Rådhusrätt B8	(O)	1796-1800	Håkan Andersson	86
Strömstad Rådhusrätt B9	(O)	1801-1810	Håkan Andersson	106
Strömstad Rådhusrätt B10	(O)	1811-1820	Håkan Andersson	63
Strömstad Rådhusrätt B11	(O)	1821-1821	Håkan Andersson	1
Strömstad Rådhusrätt B12	(O)	1821-1825	Håkan Andersson	49
Strömstad Rådhusrätt B13	(O)	1826-1830	Håkan Andersson	41
Strömstad Rådhusrätt B14	(O)	1831-1835	Håkan Andersson	88
Strömstad Rådhusrätt B15	(O)	1836-1840	Håkan Andersson	67
Strömstad Rådhusrätt B16	(O)	1841-1850	Håkan Andersson	99
Strömstad Rådhusrätt B17	(O)	1851-1890	Håkan Andersson	64
Strömstad Rådhusrätt B20	(O)	1813-1813	Håkan Andersson	14
Strömstad Rådhusrätt B21	(O)	1857-1857	Håkan Andersson	9
Strömstad Rådhusrätt B22	(O)	1858-1858	Håkan Andersson	10
Strömstad Rådhusrätt B23	(O)	1859-1859	Håkan Andersson	6
Strömstad Rådhusrätt B24	(O)	1860-1860	Håkan Andersson	6
Strömstad Rådhusrätt B25	(O)	1861-1861	Håkan Andersson	4
Strömstad Rådhusrätt B26	(O)	1862-1862	Håkan Andersson	6
Strömstad Rådhusrätt B27	(O)	1863-1863	Håkan Andersson	11
Strömstad Rådhusrätt B28	(O)	1864-1864	Håkan Andersson	11
Strömstad Rådhusrätt B29	(O)	1865-1865	Håkan Andersson	10
Strömstad Rådhusrätt B30	(O)	1866-1875	Håkan Andersson	116
Strömstad Rådhusrätt B31	(O)	1876-1885	Håkan Andersson	134
Strömstad Rådhusrätt B32	(O)	1886-1886	Håkan Andersson	15
Strömstad Rådhusrätt B33	(O)	1887-1887	Håkan Andersson	12
Strömstad Rådhusrätt B34	(O)	1888-1888	Håkan Andersson	13
Strömstad Rådhusrätt B35	(O)	1889-1889	Håkan Andersson	14
Strömstad Rådhusrätt B36	(O)	1890-1890	Håkan Andersson	23
Strömstad Rådhusrätt B37	(O)	1891-1892	Håkan Andersson	36
Strömstad Rådhusrätt B38	(O)	1893-1894	Håkan Andersson	25
Strömstad Rådhusrätt B39	(O)	1895-1896	Håkan Andersson	36
Strömstad Rådhusrätt B40	(O)	1897-1898	Håkan Andersson	25
Strömstad Rådhusrätt B41	(O)	1899-1900	Håkan Andersson	42
Trollhättan F7	(P)	1917-1923	Trollhättans Släktforskarför.	2 360
Töftedal V1	(P)	1707-1940	Håkan Olsén	1 115
Ucklum F4	(O)	1881-1894	Rune Eyram	515
Vette häradsrätt B1	(O)	1825-1830	Håkan Andersson	202
Vette häradsrätt B2	(O)	1831-1836	Håkan Andersson	226
Vette häradsrätt B3	(O)	1837-1840	Håkan Andersson	192

Vette häradsrätt B4	(O)	1841-1844	Håkan Andersson	170
Vette häradsrätt B5	(O)	1845-1848	Håkan Andersson	160
Vette häradsrätt B6	(O)	1849-1852	Håkan Andersson	204
Vette häradsrätt B7	(O)	1853-1857	Håkan Andersson	222
Vette häradsrätt B8	(O)	1858-1861	Håkan Andersson	301
Vette häradsrätt B9	(O)	1862-1866	Håkan Andersson	332
Vette häradsrätt B10	(O)	1867-1870	Håkan Andersson	312
Vette häradsrätt B11	(O)	1871-1874	Håkan Andersson	326
Vette häradsrätt B12	(O)	1875-1878	Håkan Andersson	379
Vette häradsrätt B13	(O)	1879-1883	Håkan Andersson	348
Vette häradsrätt B14	(O)	1884-1886	Håkan Andersson	341
Vette häradsrätt B15	(O)	1887-1889	Håkan Andersson	332
Vette häradsrätt B16	(O)	1890-1891	Håkan Andersson	242
Vette häradsrätt B17	(O)	1892-1894	Håkan Andersson	391
Vette häradsrätt B18	(O)	1895-1897	Håkan Andersson	340
Vette häradsrätt B19	(O)	1898-1901	Håkan Andersson	343
Ödenäs F1	(P)	1688-1920	Alingsås och Borås Släktforskarföreningar	2 678
				57218



GRS hösten 2013



Den 26/9-29/9 Finns vi på Bokmässan tillsammans med Göteborgs Emigranten. Tider och entreavgifter se dagspressen.

Onsdagen den 9/10 kl 13.00 Besök på Aeroseum Säve depå, Holmvägen 100. Buss 35 från Hjalmar Brantingsplatsen (vägbeskrivning se internet). Besöket omfattar bl a den gamla Berg-hangaren vid Göta flotttilj och den nya underjordiska hangaren. Den guidade visningen omfattar 2 timmar med 20 minuters kaffepaus. Kostnad kr 50:- (ordinarie kostnad 80:-/person +visningsavgift). Anmälan till föreningens expedition tel:031-131226 eller mail g.r.s@telia.com senast 7/10.

Måndagen den 4/11 kl 18.30 Höstmöte på Erik Dahlbergsgatan 36 B följt av föredrag av Brittmo Bernhards-son "Gömda och glömda kvinnor på Göteborgs Residens". Kostnad för kaffe och kaka kr 50:-. Anmälan till föreningens expedition tel: 031-131226 eller g.r.s@telia.com.

Lördagen den 9/11 kl 10.00-15.00 Arkivens dag. Emigrantkafé på Erik Dahlbergsgatan 36 B. Öppet hus med lotterier, visningar, information och kaffeservering. Gratis entré.

Lördagen den 16/11 kl 18.00 på Landsarkivet: Föreningens 100 årsjubileum . Jubileumsfirandet inleds kl 18.00 med musik av en brassorkester, 18.30 Högtidstalar Akademiledamoten och professorn Bo Ralph över ämnet "Göteborg, Göteborgare, Göteborgskast". Efter föredraget serveras en buffé'måltid på restaurang Le Croissant. Begränsat antal platser, kostnad 100:-. Anmälan till ordförande tel:031-206563.

Onsdagen den 11/12 kl 15.00-17.00 Julglögg på Erik Dahlbergsgatan 36 B.

DIS-Väst

Dis-Väst har en ny hemsida, den finns på <http://dis-vast.o.se/wordpress/>

Här finns den senaste informationen och kursutbudet som vi kan erbjuda i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Det finns kurser både i centrala Göteborg och i Mölndal i höst.

Höstmöte 1

Lördagen den 5 oktober mellan klockan 10 och 15 hälsar vi alla medlemmar och andra intresserade välkomna till en dag fylld av information om Disgen, möjligheter till support inom Disgen och Min Släkt och Disbyt. Flera av föreningens faddrar finns på plats för att hjälpa till, tag gärna med din egna portabla dator så kan vi förhoppningsvis lösa problemet på en gång. Plats: Repslagargården, Masthugget i centrala Göteborg. Kaffe och fralla till självkostnadspris.

Höstmöte 2

Lördagen den 16 november kan vi erbjuda en guidad rundvandring på Remfabriken i Gårda. Rundturerna startar kl 11 och priset för detta är 40 kr/ person inklusive entré. Observera att lokalerna inte är handikappanpassade.

www.slaktdata.org

Trycksaker? Ring oss på telefon 031 - 690 555

**Proline
Offset**
tryckeri AB
www.prolinetryckeri.se

Brevpapper - Visitkort - Kuvert - Folders - Broschyrer - Blanketter - Etiketter - Nyhetsbrev.....

Fiskhamnsgatan 2 • SE-414 58 Göteborg